

Intentieakkoord Gezondheid Haagse Krachtwijken

De vitale coalitie Het Gezond Geweten

Astma Fonds

Azivo Zorgverzekeraar

Decentrale Welzijnsorganisaties

Delta Lloyd Groep Zorgverzekeringen BV

Fonds Huisartsen Achterstandswijken

Gezondheidscentrum De Rubenshoek

De Haagse Koepel

Haagwonen

HagaZiekenhuis

Hoogleraar Public Health LUMC

Kamer van Koophandel

Landelijk Overleg Thema-instituten

Medisch Centrum Haaglanden

NIGZ

Sectie Gezondheidsfondsen

Staedion

Stichting Haagse Gezondheidscentra

Stichting Lijn 1

Stichting Precura

STIOM

Vestia

Gemeente Den Haag

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie

Den Haag, 19 november 2008

Deel A: Het Intentieakkoord Gezondheid Haagse Krachtwijken

Urgentie

De gezondheid van de inwoners van de Haagse krachtwijken is slechter dan in de rest van Den Haag. Bewoners van deze wijken voelen zich ongezonder en zijn dat vaak ook. Een goede gezondheid is een basisvoorwaarde om te kunnen werken, te leven en in de buurt mee te doen.

Vitale coalitie

Wij vormen samen de vitale coalitie Het Gezond Geweten. Wij spreken af samen te werken om van de Haagse krachtwijken gezonde wijken te maken. Samen met de bewoners gaan we voor een integrale aanpak van zorg, welzijn, wonen, sport en werk. De vitale coalitie is een samenwerking tussen publieke en private partijen, kennisinstellingen en de bewoners. De betrokkenheid van kennisinstellingen heeft als doel de resultaten te monitoren en te onderzoeken wat de meest effectieve maatregelen zijn.

Ambitie

Het doel van het Gezond Geweten is om de bevolking van de Haagse krachtwijken over 10 jaar gezonder te laten zijn en in een gezonde omgeving te laten wonen en werken. Waar nu nog een achterstand is, is over tien jaar de gezondheid in de Haagse krachtwijken vergelijkbaar met andere wijken in Den Haag. Den Haag loopt met deze aanpak voorop en is een voorbeeld voor andere gemeenten.

Meerjarig programma

In 2009 maken wij in open dialoog en op basis van analyse een meerjarig programma dat voortbouwt op het goede dat al in de stad gebeurt. Hiervoor zijn drie sporen uitgezet:

1. Een gezond en actief leven (leefstijl, bewegen, sport en preventieaanbod).
2. Een gezonde leefomgeving (inrichting openbare ruimte en gezonde woningen).

Het is de intentie bij te dragen aan het maken en uitvoeren van het meerjarige programma door inbreng van projecten, expertise en middelen.

3. Toegankelijke zorg en voorzieningen (iedereen verzekerd en laagdrempelig aanbod).

Quick wins

In 2009 gaan wij voortvarend aan de slag met quick wins en zorgen voor eerste aansprekende resultaten. Hiermee wordt de samenwerking op de rails gezet en zien de bewoners van de krachtwijken direct resultaat. De beoogde quick wins gaan o.a. over een verbetering van de leefstijl, sport, laagdrempeliger aanbod zorg en preventie. Deze zijn voor een deel al uitgewerkt in de business cases uit het Haagse krachtwijkenakkoord.

Organisatie: Astma Fonds

Naam: Michael Rutgers

Handtekening:

Organisatie: Decentrale Welzijnsorganisaties

Naam: Jagger de Jong

Handtekening:

Organisatie: Fonds Huisartsen Achterstandswijken

Naam: Jan Wuister

Handtekening:

Organisatie: De Haagse Koepel

Naam: Sandra Hofland *Wolkeide*

Handtekening:

Organisatie: HagaZiekenhuis

Naam: Marjolein Tasche

Handtekening:

Organisatie: Kamer van Koophandel

Naam: Ton Rijkerkerk

Handtekening:

Organisatie: Azivo Zorgverzekeraar

Naam: Aad de Groot

Handtekening:

Organisatie: Delta Lloyd Groep Zorgverzekeringen BV

Naam: Kary Heldoorn i.o. van Gertjan van Rossum

Handtekening:

Organisatie: Gezondheidscentrum De Rubenshoek

Naam: Trudi Kraan

Handtekening:

Organisatie: Haagwonen

Naam: Wim Gestel

Handtekening:

Organisatie: Hoogleraar Public Health LUMC

Naam: Barend Middelkoop

Handtekening:

Organisatie: Landelijk Overleg Thema-instituten

Naam: Lies van Gennip

Handtekening:

Organisatie: Medisch Centrum Haaglanden

Naam: Peter van der Meer

Handtekening:

Organisatie: Sectie Gezondheidsfondsen

Naam: Ronald Gorfer

Handtekening:

Organisatie: Stichting Haagse Gezondheidscentra

Naam: Anne van Popta

Handtekening:

Organisatie: STIOM en Stichting Precura

Naam: Kitty van der Voorn

Handtekening:

Organisatie: Gemeente Den Haag

Naam: Bert van Alphen

Handtekening:

Organisatie: NIGZ

Naam: Jan Huurman

Handtekening:

Organisatie: Staedion

Naam: Arie Brussaard

Handtekening:

Organisatie: Stichting Lijn 1 en Stichting Precura

Naam: Marc Bruijnzeels

Handtekening:

Organisatie: Vestia

Naam: Erik Staal

Handtekening:

Vanuit het rijk onderschrijven we dit intentieakkoord en zullen we ons inzetten waar nodig en mogelijk de uitvoering van dit akkoord vanuit het rijk te ondersteunen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

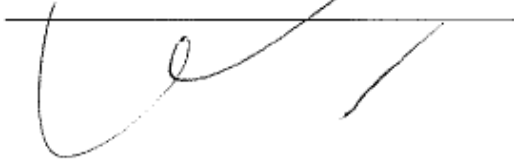
dr. A. Klink

Handtekening:

De Minister voor Wonen, Wijken en Integratie

E. E. van der Laan

Handtekening:

Deel B: ACHTERGRONDDOCUMENT

AMBITIES EN RESULTATEN INTENTIEAKKOORD HAAGSE KRACHTWIJKEN

1. Inleiding

Het *Intentieakkoord Gezondheid Haagse Krachtwijken* is een uniek akkoord. Het bouwt voort op de nota "Natuurlijk: Gezond!" en de afspraken die gemaakt zijn in het kader van de krachtwijkenaanpak. De betrokken partijen laten zien dat zij gezamenlijk de schouders zetten onder het verbeteren van de gezondheid van bewoners in de Haagse krachtwijken, de Schilderswijk, Transvaal, Stationsbuurt / Rivierenbuurt en Den Haag Zuidwest. Partijen realiseren zich dat het een proces van 'vallen en opstaan' zal zijn, aangezien het een nieuwe manier van werken betreft. Toch leggen wij de lat hoog en zetten we ons maximaal in om deze resultaten daadwerkelijk te realiseren.

Alle betrokken partners willen samen met de bewoners de gezondheidsachterstanden in de Haagse krachtwijken aanpakken. De betrokken partners erkennen deze noodzaak, vanuit ervaring en kennis, maar erkennen ook dat het een gezamenlijke missie is. Om de gezondheid in de vier Haagse Krachtwijken te verbeteren is een integrale aanpak nodig. Een programmatische samenwerking tussen bewoners, publieke en private partijen en kennisinstellingen. Dit Intentieakkoord is bedoeld om deze gezamenlijke missie te ondersteunen, om samen te komen tot slimme, doelmatige en als het nodig is onconventionele en experimentele oplossingen om de gezondheidsachterstanden aan te pakken. Om die reden wordt een bestuurlijke / strategische vitale coalitie op lokaal-plus niveau opgericht: *Het Gezond Geweten*.

2. Urgentie

Gezondheidsachterstanden in de Haagse Krachtwijken

De gezondheid van de bewoners in de Haagse Krachtwijken is op bijna alle fronten slechter dan die van mensen die wonen in een wijk met een hogere sociaal-economische status. Bewoners van krachtwijken geven aan zich minder gezond te voelen, ze hebben vaker chronische aandoeningen, ze hebben vaker overgewicht en ze sporten minder.

Bewoners in de Haagse Krachtwijken voelen zich niet alleen minder gezond dan veel andere Nederlanders, ze zijn het in veel gevallen ook daadwerkelijk. Bewoners zijn vaker (chronisch) ziek

en leven korter (te weten 5 jaar korter en 12 jaar korter in goede gezondheid¹). Dit heeft te maken met omgevingsfactoren, maar ook met leefstijl. Zo hebben de bewoners van de Haagse krachtwijken relatief vaker overgewicht, wordt er minder gesport, is er minder geld voor een gezonde leefstijl, is het lastig de weg naar voorzieningen die de gezondheid bevorderen te vinden en stimuleert de omgeving (fysiek en sociaal / cultureel) minder vaak een gezonde manier van leven.

De gezondheidsachterstand in de Haagse wijken wordt aangegeven via de achterstandscore. Zo blijkt uit de gezondheidsmonitor dat de Haagse krachtwijken hierop slecht scoren. De Schilderswijk heeft de hoogste achterstandscore met 23,9. Transvaal staat op de tweede plaats met 22,5 en de Stationsbuurt staat op de vierde plaats met 12,9. De wijken Bouwlust/Vrederust, Moerwijk en Morgenstond (Zuidwest) staan respectievelijk op de vijfde, zesde en achtste plaats.

Behalve achterstanden op het gebied van wonen, werken, leren, opgroeien en veiligheid is er dus ook een gezondheidsachterstand. De gezondheidsachterstanden in Den Haag als geheel nemen niet toe maar er is nog steeds een kloof te zien tussen de krachtwijken en de wijken die er sociaal-economisch beter voor staan. Maatschappelijke (arbeids)participatie heeft een positieve invloed op de sociaal economische status van mensen die op haar beurt bijdraagt aan een goede gezondheid. Omgekeerd is een goede gezondheid belangrijk om verschillen op de andere terreinen als school, werk en participatie in de buurt te verkleinen.

Huidige aanpak van gezondheidsachterstanden

Verschillende partijen doen nu al hun uiterste best om de gezondheidsachterstanden aan te pakken, zowel in de Haagse Krachtwijken als op stedelijk of landelijk niveau. Toch is dit niet voldoende:

- Centraal geregelde maatregelen op het gebied van volksgezondheid zijn vaak onvoldoende voor de situatie in de krachtwijken. Het gaat om oplossingen op maat.

---

¹ Gezondheidsmonitor 2006

- Er moet een integrale aanpak ontwikkeld worden. Bij de aanpak van gezondheidsachterstanden wordt op dit moment teveel vanuit één perspectief geredeneerd. Een integrale aanpak gaat niet alleen over zorg, maar ook over welzijn, sport, onderwijs, wonen en arbeid.
- Het bestaande aanbod op het gebied van gezondheid in de krachtwijken is te vaak niet op elkaar afgestemd.
- Er is een gebrek aan prikkels voor de 1e- en 2e-lijnszorg om in te zetten op gezond gedrag en preventie. Dit komt o.a. door de huidige regels en financiële verantwoordingssystematiek; preventie vormt hierin geen of geen belangrijk onderdeel.
- Er is een scheidslijn tussen private en de openbare volksgezondheid en tussen curatieve en de preventieve gezondheidszorg. Samenwerking van alle partijen, over de huidige grenzen heen is van cruciaal belang om slimmere oplossingen te bedenken voor gezondheidsproblemen en de gezondheidsgelden doelmatiger te besteden.
- Voor alle partijen is het lastig om specifieke doelgroepen in de krachtwijken te bereiken.

3. Ambitie

De aanpak van dit intentieakkoord is uniek. Het intentieakkoord beoogt een innovatieve manier van samenwerken. Nieuwe samenwerkingsverbanden tussen bewoners, zorg- en welzijnsorganisaties in de wijken, woningcorporaties, zorgverzekeraars, gezondheidsfondsen, de KVK, de gemeente Den Haag / GGD. Het intentieakkoord beoogt een structurele samenwerking, zodat het vanzelfsprekend wordt om elkaar te vinden, te verwijzen, samen te werken over de eigen beroepsgrenzen heen de gezamenlijke ambitie te bereiken.

Ambitie

De ambitie is dat bewoners uit de krachtwijken in de toekomst even gezond zijn als de gemiddelde inwoner van Den Haag: ze zijn minder vaak ziek en leven langer dan nu het geval is, hebben minder psychosociale problemen en krijgen meer grip op hun (gezondheids-)situatie.

Deze ambitie vloeit voort uit de algemene ambitie van de krachtwijkenaanpak. Daarbij wordt gestreefd naar het Haagse gemiddelde (peildatum 2007). Het is echter een richtlijn en geen wetenschappelijke doelstelling, aangezien er rekening gehouden moet worden met exogene variabelen die zeer moeilijk tot niet beïnvloedbaar zijn.

Een belangrijke exogene factor zijn milieu-invloeden zoals de verkeersdruk, geluids- en luchtverontreiniging door fijnstof. Een tweede exogene factor is het verschijnsel van een grotere verhuismobiliteit onder gezonde mensen in de krachtwijken. Dit houdt in dat gezonde mensen eerder uit de krachtwijken verhuizen dan mensen met gezondheidsachterstand. Van de andere kant is het zo dat mensen met gezondheidsproblemen eerder naar een krachtwijk verhuizen als gevolg van de door hun gezondheid opgelopen sociaal-economische achterstand. Een derde

belangrijke exogene factor die niet zo makkelijk is te beïnvloeden, zijn medische factoren zoals dat demografisch gezien steeds meer mensen een chronische aandoening hebben. Dit gegeven wordt versterkt door de genetische verschillen onder bepaalde bevolkingsgroepen. Zo komen bij verschillende bevolkingsgroepen specifieke aandoeningen vaker voor.

Het maken van een substantieel verschil, het daadwerkelijk verbeteren van de gezondheid van de inwoners van de Haagse Krachtwijken, is dus een flinke opgave. Het vraagt om samenwerking en investering in de gezamenlijke aanpak om samen met de bewoners de Haagse krachtwijken gezonder te maken. De partners van dit Intentieakkoord beseffen dat het aanpakken van de gezondheidsachterstanden in de Haagse Krachtwijken vraagt om een investering. Preventie en toegankelijkheid van zorg- en welzijnsaanbod kost stevige inzet en geld. De partners van de vitale coalitie Het Gezond Geweten (de ondertekenaars van dit akkoord) zetten zich in om een investering mogelijk te maken. Bij doelmatige investering levert het uiteindelijk voor iedereen meer op dan dat zij er in investeren. Immers: gezonde bewoners voelen zich niet alleen zelf beter, ze kosten ook minder aan gezondheidszorg en kunnen beter bijdragen aan de maatschappij.

Sporen

Voor het realiseren van deze ambitie te behalen worden maatregelen genomen op het gebied van:

1. Gezond en actief leven
2. Gezonde leefomgeving
3. Toegankelijke zorg en voorzieningen

Ad 1. Een gezond en actief leven in de Haagse krachtwijken wordt gestimuleerd door een prikkel vanuit de 1e-lijnszorg om gezond te leven, meer te bewegen en te sporten. Programmatische preventie in de eerstelijnszorg is hierbij noodzakelijk. Ook de aanwezigheid van voldoende en laagdrempelige zorg- en welzijnsvoorzieningen, fysieke sportvoorzieningen en aanbod van laagdrempelige sportactiviteiten en informatie over gezonde voeding is daarbij van belang.

Ad. 2 De omgeving waarin bewoners leven en wonen, voornamelijk in Krachtwijken, heeft een grote invloed op de gezondheid. Een schone en frisse leefomgeving heeft een positief effect op zowel de fysieke als de psychische gezondheid. De leefomgeving gaat niet alleen over de woningen zelf maar ook over de straat en wijk en voorzieningen in die omgeving.

Ad. 3 Toegang tot zorg- en welzijnsvoorzieningen is voor iedereen van belang. Daarbij is het belangrijk dat de voorzieningen laagdrempelig zijn. Een zorgverzekering voor iedereen is hierbij een voorwaarde.

Belangrijke voorwaarden voor het uitvoeren van de maatregelen zijn:

1. De maatregelen zijn laagdrempelig en sluiten aan bij de culturele verschillen.
2. De maatregelen zijn maatwerk en sluiten aan bij de behoefte van de bewoners.
3. De maatregelen zijn doeltreffend en doelmatig. Alleen een goede kwaliteit van preventieve gezondheidsmaatregelen zorgt voor echte beïnvloeding van de gezondheid of van de

progressie van ziekten. Doelmatigheid is ook noodzakelijk om op lange termijn de kosten van preventieve maatregelen in de Haagse Krachtwijken maatschappelijk acceptabel te houden.

Resultaat

Als vitale coalitie Het Gezond Geweten gaan wij de volgende resultaten boeken:

Binnen 1 jaar:

- Is er een brede wijkgerichte gezondheidsanalyse en -monitoring gerealiseerd, waarin alle gezondheidsinformatie van betrokken partners wordt samengebracht. Ook komt er een inventarisatie van reeds aanwezig zorg- en welzijnsaanbod. Dit geeft antwoord op de volgende vragen: wat is er al? Wat missen we? Waar is vraag naar? Op basis daarvan kan worden bekeken of er in de wijk zelf voldoende en toegankelijke zorg- en welzijnsvoorzieningen aanwezig zijn.
- Het vereiste dekkende programma voor een effectieve en efficiënte aanpak gezondheidsachterstanden is vastgesteld. Alle partijen werken samen om dit programma te realiseren en te continueren. In het programma wordt voor alle drie sporen zoals hierboven genoemd maatregelen bedacht.
- Zijn we direct aan de slag gegaan, wat resulteert in uitgevoerde of geïmplementeerde quick wins. De quick wins beslaan nog niet alle deelgebieden zoals genoemd onder de sporen, dit zal verder worden uitgewerkt in het programma. Mogelijke quick wins zijn:
  - 1: “Ga voor Gezond” campagne.
  - 2: Verbetering Sportlocaties te beginnen in Schilderswijk
  - 3: Zorg- en preventie op één locatie te beginnen in Transvaal en Zuidwest
  - 4: Wennen aan Water
  - 5: Steunpunt preventie en curatie in de Schilderswijk
  - 6: Gezonde binnenmilieus

De quick wins worden samen met de betrokken partners verder uitgewerkt.

Binnen 5 jaar:

Om de ambitie over 10 jaar te realiseren zullen alle maatregelen binnen 5 jaar moeten zijn geïmplementeerd, pas dan zullen ze daadwerkelijk verbetering van de gezondheid beïnvloeden.

Over 5 jaar is daarom het volgende bereikt:

Spoor 1:

- Er is een samenhangend en langlopend aanbod voor een gezonde leefstijl gerealiseerd.
- De infrastructuur om voldoende te kunnen bewegen en sporten en bijbehorende programma's zijn gerealiseerd.

Spoor 2:

- Verbetering binnenmilieu: Er is een plan van aanpak voor de verbetering van de binnenmilieus en er is begonnen met de uitvoering hiervan.

Spoor 3:

- Alle bewoners van de Haagse krachtwijken hebben een zorgverzekering.
- Het aanbod van welzijn en zorg in de Haagse Krachtwijken is laagdrempelig, zodat bewoners er eenvoudig toegang toe hebben.

De werkwijze met betrekking tot het behalen van de doelstellingen wordt nader gespecificeerd in het programma zoals genoemd onder “over 1 jaar”.

Binnen 10 jaar:

De gezondheidsmonitor, die per 2010 ook beschikbaar is per krachtwijk, laat over 10 jaar de volgende resultaten zien:

Algemeen: De bewoners van heel Den Haag geven hun ervaren gezondheid een 7,5 gemiddeld.

Specifiekere resultaten:

- Het aantal Hagenaars dat sport in de krachtwijken is vergroot.
- Het aantal mensen met chronische aandoeningen is gedaald.
- Er is minder sprake van overgewicht in de achterstandswijken.
- Er is minder sprake van psychische problemen in de krachtwijken dan nu het geval is.
- Het aantal patiënten per huisarts gaat omlaag (met name in reguliere praktijken; in gezondheidscentra zijn er al minder patiënten per huisarts).
- Iedereen in de krachtwijken heeft een zorgverzekering.
- Het binnenmilieu van huizen en scholen is verbeterd.
- De leefomgeving (o.a. het buitenmilieu en de geluidsoverlast) is verbeterd.

Voor al deze resultaten geldt dat er wordt gestreefd naar een situatie in de Haagse Krachtwijken die vergelijkbaar is met andere Haagse wijken, met inachtneming van de opmerkingen zoals genoemd op pagina 2 (onder ambitie).

4. Proces en organisatie

Van quick wins naar structureel programma

In het proces onderscheiden de partners van het Intentieakkoord twee fases. Allereerst worden in 2009 de quick wins uitgevoerd en wordt er een meerjarenprogramma gemaakt. Hierna volgt de tweede fase waarin de structurele samenwerking vanaf 2010 vorm krijgt.

Quick wins zijn belangrijk om snel aantoonbare resultaten te boeken die zichtbaar zijn in de wijken. Ze genereren energie bij zowel de partners als de sleutelfiguren en de bewoners in de wijken. Daarnaast creëren ze door samenwerking tijdens realisatie synergie. Zowel de synergie als de energie zijn onmisbaar om samen een meerjarig en dekkend programma te maken. Het is de basis van een structurele samenwerking.

Eind 2009 is een gezamenlijk structureel programma gereed met als doel de vastgestelde ambities over 5 jaar en 10 jaar te bereiken. In dit programma staat:

- De wijze van voortzetten van de quick wins (structureel).
- Een onderbouwing hoe de bestaande en nieuwe programma's gaan resulteren in de afgesproken ambities over 10 jaar.
- Een voorstel voor een organisatie die het programma uitvoert en een voorstel voor de bijbehorende financiering.

In het vierde kwartaal 2009 zal de samenwerking worden geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie zullen als input gebruikt worden voor de samenwerkingsovereenkomst, die de structurele samenwerking vanaf 2010 vastlegt. De (doelstellingen van de) projecten die al via de wijkaanpak van het Ministerie van WWI zijn gestart, worden gecontinueerd.

Omgaan met regels en verkokering

Cruciaal voor het realiseren van de afgesproken ambities is het doorbreken van bestaande grenzen tussen organisaties en programma's alsmede het tegengaan van verkokering. Wanneer dergelijke belemmeringen worden gesignaleerd zullen de partners er samen alles aan doen om hier in eerste instantie creatief mee om te gaan, over hun eigen grenzen heen te stappen en de randen van de regelgeving te verkennen. Mochten er belemmeringen blijven dan wordt dit aangegeven bij de gemeente en het Rijk. Zij zullen zich maximaal inzetten om de verkokering en regeldruk op te ruimen dan wel te zoeken naar (experimentele) oplossingen waarbij deze blokkades worden opgeheven en vooral geen nieuwe kokers creëren.

Organisatie

De organisatieopzet kenmerkt zich door een aantal gemotiveerde partijen gekoppeld aan kansrijke projecten of gebieden. Als vertrekpunt zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Realisatie van de beschreven doelstellingen en het behalen van de resultaten over 1, 5 en 10 jaar kunnen partijen alleen in gezamenlijkheid bereiken.
- De ondertekenaars van het akkoord vormen gezamenlijk een vitale coalitie. De vitale coalitie functioneert als een netwerkorganisatie voor de aanpak van gezondheidsachterstanden. Andere partijen kunnen aansluiten mits zij het akkoord onderschrijven.
- Partijen zijn met elkaar verantwoordelijk voor het slagen van de aanpak. De partijen onderschrijven de ambities, de doelen en de maatregelen in voorliggend intentieakkoord. De partijen nemen dan ook de verantwoordelijkheid om het Intentieakkoord organisatorisch mogelijk te maken en zetten zich in om financiering van de projecten te realiseren. Dit betekent dat het uitvoeren en het financieren van dit intentieakkoord uiteindelijk gezamenlijk gebeurt.

Voor de quick wins staan de eerstverantwoordelijke partijen en de betrokken partners benoemd. Voor het te maken programma worden hier later afspraken over gemaakt.

Daarbij zijn twee niveaus te onderscheiden:

- Het Gezond Geweten. Dit is een bestuurlijke / strategische vitale coalitie samengesteld uit diverse geledingen in de stad: (semi-)overheid, bedrijfsleven, kennisinstututen en bewoners verenigen zich om de gezondheidsachterstanden in de Haagse Krachtwijken terug te dringen.
- Het versterken van operationele netwerken in de wijken ten behoeve van het ten uitvoer brengen van het programma.

Bijlage: Eerste uitwerking quick wins

Toelichting Quick wins

In 2009 wordt er gestart met quick wins. Partijen kunnen daarmee nú aan de slag om doorbraken te realiseren. De betrokken partijen werken gezamenlijk de quick wins verder uit om er vervolgens snel mee aan de slag te gaan. Onderstaande opsomming is dus een eerste aanzet die nog verder uitgewerkt dient te worden. Onderstaande quick wins zijn grotendeels gebaseerd op eerdere afspraken in het kader van de nota “Natuurlijk: gezond!” en de aanpak Haagse Krachtwijken. Over één jaar zullen de ondertekenende partijen de uitkomsten van de quick wins evalueren en de koers voor de jaren erna bepalen. Tussentijds wordt de voortgang en de mate waarin implementatie van de quick wins bijdraagt aan het bereiken van de ambities gemonitord.

Quick win 1: “Ga voor Gezond” campagne.

Product

De basis van een goede gezondheid is gezonde voeding. Driemaal daags eten en daarbij letten op wat je eet, is belangrijk voor de hoeveelheid bouwstoffen die je binnen krijgt en daarmee voor hoeveel energie je hebt. Niet iedereen eet gezond. Dit resulteert in overgewicht, lichamelijke klachten en een verminderde weerstand. In de Haagse krachtwijken komen aan ongezond eten gerelateerde klachten verhoudingsgewijs vaker voor dan in de andere wijken.

Den Haag wil graag dat de inwoners zich bewust worden van hun eetpatroon en de mogelijkheden die er zijn op het gebied van gezond eten. Hiervoor worden twee instrumenten ingezet: een Ga voor Gezond-campagne en de inzet van de Wat Eet en Beweeg Ik-informatiebus.

De Ga voor Gezond-campagne is een extra ondersteuning voor de scholen in de krachtwijken bij gezonde leefstijlprogramma's. In het huidige schooljaar doen al 112 scholen mee aan het project en in het volgende schooljaar gaan alle scholen in de krachtwijken meedoen.

Daarnaast komt er een informatiebus van het Wat Eet en Beweeg Ik-project. De bus geeft informatie over eetgewoonten, goede voeding, bewegen en sporten. De bus is niet alleen op jongeren gericht maar ook op volwassenen. Voor de groep volwassenen wordt er bijvoorbeeld aandacht gegeven aan de werklunch met voorbeelden hoe deze gezonder zou kunnen zijn.

Partners

Cateraar en andere betrokken partners die als één van de eerste op de campagneroute liggen.

Trekker

GGD

Planning

Op 1 september 2009 start de Ga voor Gezond-campagne op alle scholen in de Haagse Krachtwijken. De informatiebus gaat op tour door de stad vanaf 1 oktober 2009.

Quick win 2: Verbetering Sportlocaties te beginnen in Schilderswijk

Product

Meer kleinschalige sportvoorzieningen en meer mogelijkheden in de wijk om te sporten. Sport is leuk en belangrijk en wordt breed ingezet voor de verbetering van een gezonde leefstijl. Het aandeel bewoners uit krachtwijken dat sport, ligt lager dan het Haagse gemiddelde. De ambitie is om sportprogramma's op te zetten voor laagdrempelige sportmogelijkheden in de wijk. Het stimuleren van sport in de wijk vraagt zowel om fysieke ontwikkeling van faciliteiten als de ontwikkeling van een sportprogramma.

De fysieke ontwikkeling wordt opgepakt door betera voorzieningen op maat, zoals sporttuinen, aangepaste gymzalen, sportdaken en sportieve schoolpleinen te bouwen voor diverse sportactiviteiten. Dit gebeurt zoveel mogelijk in combinatie met multifunctionele locaties zoals Bredebuurt plus scholen. In 2009 wordt begonnen in de Schilderswijk. In de Schilderswijk worden 2 gymzalen aangepast, een sporttuin bij het Variascollege ontwikkeld, in de nieuwbouw van het Variascollege extra sportaccommodatie ontwikkeld en er wordt een Cruijff Court geopend in het Campus Teniersplantsoen. Op langere termijn zullen ook in de andere Haagse krachtwijken dergelijke faciliteiten gerealiseerd worden.

Op de iets langere langere termijn zullen ook in de andere Haagse krachtwijken dergelijke faciliteiten gerealiseerd worden. In Transvaal wordt bij de nieuwbouw van de Comeniuschool aan de Spionkopstraat een sporttuin aangelegd. In de Stationsbuurt wordt bij de bouw van een nieuwe brede school aan de Zaanstraat een sportkolom met vergrote gymzaal en sportdak gerealiseerd. En in ZuidWest worden er drie brede scholen gerealiseerd waarbij voor elke school een aangepaste voorziening op maat wordt meegenomen.

Sportfaciliteiten vragen ook om een sportprogramma. Een breed en dekkend sportprogramma zorgt voor een optimale benutting van de sportaccommodaties in de wijk. Onderwijs en sportverenigingen organiseren via de aanstelling van combinatiefunctionarissen sportactiviteiten in de kleinschalige sportvoorzieningen.

Partners

De corporaties en gemeente hebben een belangrijke rol in deze quick win, daar zij een groot deel van het vastgoed beheren. Scholen en sportverenigingen zetten het sportprogramma op en zorgen voor activiteiten.

Trekker

Voor het realiseren van de fysieke voorzieningen: de corporatie i.s.m. de gemeente Den Haag. Voor het realiseren van het sportprogramma: gemeente Den Haag i.s.m. scholen en sportverenigingen.

Planning

Vanaf begin 2009 zijn er sportprogramma's op de 24 scholen met een combinatiefunctionaris (waarvan acht in de Schilderswijk) gerealiseerd. In 2009 wordt begonnen met de aanleg van sporttuinen en de aanpassing van sportaccommodaties zodat de sportprogramma's uitgebreid kunnen worden.

Quick win 3: Laagdrempelige zorg en preventie op één locatie te beginnen in Transvaal en Zuidwest

Product

Er zijn binnen de Haagse Krachtwijken een aantal plekken te noemen waar met de huidige bestaande ontwikkeling een kans is om met inspanning van alle betrokken partijen die daar zijn gevestigd een voorbeeldlocatie te vormen. Op een voorbeeldlocatie is het aanbod van zorg en welzijn zoals we het in de toekomst graag overal zouden willen zien. Dit betekent dat er voldoende zorg- en welzijnsorganisaties zijn, dat ze elkaar weten te vinden en dus goed doorverwijzen, dat alle zorg- en welzijnsaanbod eenvoudig toegankelijk is voor bewoners. Dat de zorg- en welzijnaanbieders goed geworteld zitten in de wijk zodat ze cliënten en patiënten eenvoudig kunnen doorverwijzen naar activiteiten die de leefstijl positief beïnvloeden zoals sportmogelijkheden, maar ook andere gezelligheidsactiviteiten om bijvoorbeeld eenzaamheid tegen te gaan. Een geschikte locatie hiervoor kan zijn een knooppunt van zorg, bijvoorbeeld bij ziekenhuizen of gezondheidscentra. Een voorstel voor een locatie zal gedaan worden door de vitale coalitie van deze quick win.

De fysieke nabijheid van zorg- en welzijnsinstellingen is een katalysator voor samenwerking. Echter we hoeven niet te wachten tot alle gebouwen voltooid zijn. De samenwerking met de beoogde partners kan al starten. Hiervoor kan een gezondheidsmakelaar ingezet worden. Deze gezondheidsmakelaar zal net als de gezondheidsmakelaar in het Centrum een schakel zijn tussen partijen die met welzijn en gezondheid bezig zijn. De eerste taak van de gezondheidsmakelaar is om de betrokken partijen rondom de gekozen lokatie bij elkaar te brengen (dus nog voor ze fysiek

bij elkaar zitten). Van hieruit wordt door de gezondheidsmakelaar een inventarisatie gemaakt van het huidige aanbod, wordt de eerste samenwerking opgezet en wordt er toegewerkt naar een programmatische preventie in de eerstelijnszorg.

Partners

STIOM, lijn 1, corporaties

Trekker

Gemeente/GGD

Planning

- Begin 2009 doet de vitale coalitie een voorstel voor een locatie
- Medio 2009 is een programma van eisen gereed
- De gezondheidsmakelaar gaat 1 juni 2009 aan de slag.

Quick win 4: Wennen aan water

Product

Zwemmen is essentieel voor kinderen. Niet alleen uit veiligheidsoverwegingen, maar ook voor de gezondheid en ontspanning. Zwemmen is een leuke manier om te bewegen en gezond te blijven.

Alle scholen in de krachtwijken nemen deel aan schoolzwemmen. Alle groepen 5 en 6 krijgen zwemles. De kinderen die binnen schoolzwemlessen geen diploma's halen, hebben nog een extra jaar de gelegenheid dit diploma alsnog te halen.

Echter, leerlingen uit de krachtwijken zijn vaak voordat ze in groep 5 zitten nauwelijks in contact met water geweest. Zij hebben dus bij voorbaat al een zwemachterstand. Deze zwemachterstand kan ingehaald worden door leerlingen uit lagere groepen voordat het schoolzwemmen begint alvast te laten wennen aan het water. Op die manier krijgen ze al enige ervaring met het water voordat ze met de echte zwemles beginnen.

De scholen in de krachtwijken gaan gedurende het schooljaar 4 lesuren reserveren zodat er per schooljaar zo'n 12 scholen kunnen deelnemen aan dit voorvangnet.

Partners

De gemeente Den Haag in samenwerking met de scholen. Voor het aanbieden van het Wennen aan Water-project voor de basisscholen wil Vestia financieren.

Trekker

Gemeente Den Haag

Planning

Per schooljaar 2009-2010 wordt het voorvangnet schoolzwemmen geïntroduceerd op de eerste groep basisscholen.

Quick win 5: Steunpunt preventie en curatie in de Schilderswijk*Product*

Als je gezond wilt leven, is het noodzakelijk dat je informatie over gezondheid kunt vinden, begrijpen en toepassen. Het steunpunt kan daarbij helpen door te voorzien in een lijst met instanties in de buurt die daarbij kunnen helpen. De realisatie van het eerste steunpunt Preventie en Curatie zal in de Schilderswijk zijn. Dit steunpunt ontsluit het totale aanbod en heeft daarmee een dubbele functie: het ophalen van alle informatie die in de wijk aanwezig is en daarnaast het doorverwijzen van zorgvragers. De Stichting Preventie en Curatie is reeds begonnen met het opzetten van dit steunpunt.

Met een inventarisatie van het aanbod kan de zorgdatabase verder gevuld worden. In deze zorgdatabase staan de gegevens van de zorg- en welzijnsinstellingen in de buurt. De database kan gebruikt worden voor het effectief doorverwijzen van patiënten / cliënten naar de instellingen. Het steunpunt haalt actief informatie op in de wijk maar de focus komt vooral te liggen op het doorverwijzen van zorgvragers naar het aanbod in de wijk.

Een voorbeeld is de aanpak van diabetes. Dit is een steeds groter wordend probleem in de krachtwijken en vraagt om een begeleiding van mensen naar de juiste zorgverleners zoals diëtisten en 1e-lijns zorgverleners. Belangrijk is dat mensen actief geholpen worden hun leefstijl te veranderen. Hierbij is een doelgroepgerichte benadering aan te raden. Het steunpunt kan hierbij een rol spelen met informatievoorziening en begeleiding naar de juiste instanties.

Ook is er een rol voor het steunpunt wanneer er multi-problematiek bij de lopende "achter de voordeur"-projecten wordt aangetroffen (ongezonde levensstijl, verwaarlozing, psychische problemen, etc.). In dergelijke gevallen kunnen mensen verwezen worden naar het steunpunt, zij helpen verder met het zoeken naar de juiste ondersteuning of activiteiten.

Partners

Gemeente Den Haag i.s.m. zorgverzekeraars en zorg- en welzijnsorganisaties

Trekker

Stichting Preventie en Curatie

Planning

Het eerste steunpunt gaat in juni 2009 open in de Schilderswijk.

Quick win 6: Gezonde binnenmilieus*Product*

Een gezond binnenmilieu is een voorwaarde voor een gezonde leefstijl. De binnenmilieus van woningen in de krachtwijken zullen worden gecontroleerd en verbeterd. Voor nieuwbouwwoningen wordt een afsprakenkader gemaakt voor gezonde binnenmilieus en zal er een APK-keuring plaatsvinden bij mutatie of complexmatige aanpak. Ook zullen de corporaties afvoerloze geisers vervangen om de gezondheidsrisico's te verkleinen. Voor al deze maatregelen zal in 2009 een plan van aanpak worden opgesteld met als doel de verbetering van het binnenmilieu van woningen. Verder komt er een campagne over een gezond binnenmilieu in Transvaal.

Partners

Woningcorporaties hebben een belangrijke taak in het creëren van gezonde binnenmilieus. Zij zijn verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de woningen in de wijken. Ook de gemeente (GGD) en STIOM spelen een rol bij de campagne voor gezonde binnenmilieus.

Trekker

Woningcorporaties

Planning

Begin 2009 zal er een plan van aanpak worden opgesteld voor de verbetering van de binnenmilieus van woningen. De campagne loopt van half januari tot 1 april 2009.